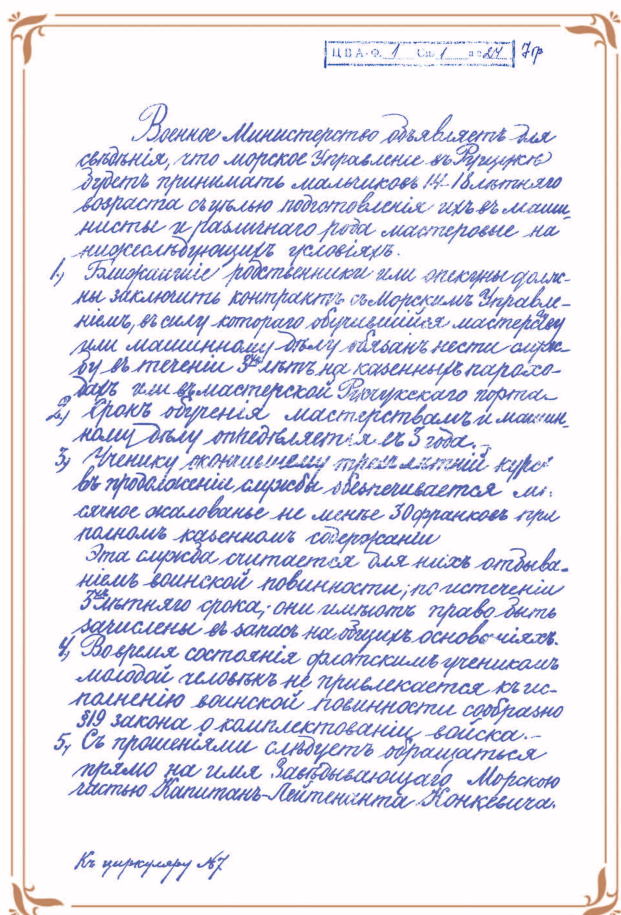
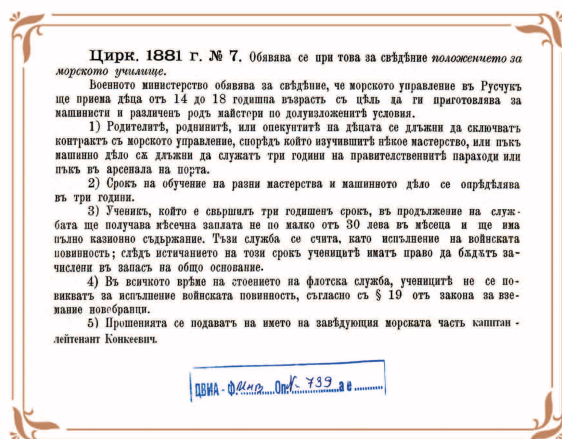
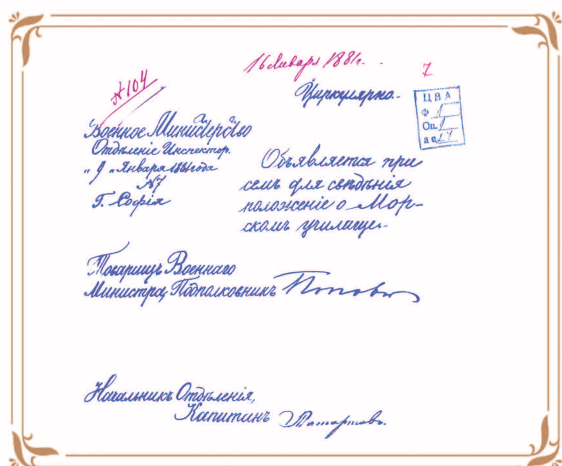

Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров” е най-старото техническо учебно заведение в Република България. Историята и настоящата му дейност го утвърждават като най-престижен център за подготовка на морски кадри у нас. Неговото развитие във времето наподобява плавателна река, в която се вливат множество притоци, които са първообрази на съвременните факултети, катедри, департаменти и професионални колежи, влизащи в състава на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров”.

Nikola Vaptsarov Naval Academy is the oldest technical educational institution in Republic of Bulgaria. Its history and past and present achievements establish it as the most prestigious center for training of maritime specialists in the country. Its development over time resembles a navigable river, into which flow many tributaries, the „prototypes” of the present-day faculties, departments, and vocational colleges constituting the Nikola Vaptsarov Naval Academy.

Темелите на родното морско образо-

The foundations of maritime education in this country were laid in the town of Russe

Триптих Циркуляр № 7

Триптихът „Циркуляр по Военното министерство № 7 от 9 януари 1881 г. за учредяването на Морско училище в гр. Русе” е разработен по проект на проф. д.п.с.н. инж. Илия Пеев и Сияна Струнчева – магистър по информатика.

Triptych Circular № 7

The triptych „Circular on the Ministry of War № 7 of 9 January 1881 for the establishment of the Maritime School in the town of Russe” is designed by Prof. Psy. D. Eng. Iliya Peev and Siyana Struncheva – MSc (Informatics)

вание са положени в гр. Русе на основание циркуляр № 7 от 16 януари 1881 г. на Военното министерство на Княжество България. В циркуляра се обявява, че се формира **Морско училище**, считано от 9 януари 1881 г. Оригиналният документ за учредяването на Морско училище е открит в резултат на дългогодишна изследователска работа със съдействието на специалисти от Държавния военноисторически архив – гр. Велико Търново и от Военноморския музей – гр. Варна, с участието на преподаватели от Морско училище.

Инициатор за създаването на учебното заведение е капитан-лейтенант Александър Егорович Конкевич, „заверяващ“ Флотилията и Морската част (официалното название на ВМС на България през XIX в.).

Пръв началник на Морското училище е подпоручикът от корпуса на флотските механици Павел Алексеевич Машнин, който престолява на тази длъжност до март 1883 г.

На Морското училище се възлага задачата да подготвя машинисти и огняри за княжеския военен флот. След 1883 г. в документите училището

Капитан-лейтенант Александър Конкевич, пръв командващ на българския военен флот и основател на Морското училище
Captain Lieutenant Aleksandar Konkevich
First commander of the Bulgarian Navy and founder of the Naval Academy

Пръв началник на Морско училище подпор. инж.-механик
Павел Алексеевич Машнин
(1848, Севастопол – 1900, Порт Артур)
First chief of the Naval Academy
Second lieutenant engineer-mechanic
Pavel Alekseevich Mashnin
(1848, Sevastopol – 1900, Port Arthur)

pursuant to Circular order № 7/January 16, 1881 of the Ministry of War of the Principality of Bulgaria. The circular order announced the establishment of a „Maritime School”, as of 9 January 1881. The original document for the establishment of the Naval Academy was discovered as a result of many years of research conducted by experts from the State Military Archives in the town of Veliko Tarnovo and the Naval Museum in Varna, with the participation of professors from the Naval Academy.

The initiator for the establishment of the facility was lieutenant commander Alexander Egorovich Konkevich, „superintendent” of the Fleet and the Maritime Unit (the official name of the Bulgarian Navy in the 19th century).

The first commandant of the Maritime School was Pavel Alexeevich Mashnin, second lieutenant in the Naval Engineers Corps, who remained at this post until March 1883.

The Maritime School was entrusted with the task of training machinists and stokers for the navy of the principality. After 1883, official documents refer to the school „Machine School”, „Tech-

започва да се нарича „**Машинна школа**“, „**Техническа школа**“, „**Машинен клас**“, но не променя своя статут и в същото време успешно продължава да обучава технически кадри за Флотилията и Морската част. През 1885 г. възпитаниците на училището вземат участие в Сръбско-българската война, като двама от тях за проявена храброст са отличени с награди.

Под влиянието на реформите на министъра на народното просвещение Георги Живков, последното десетилетие на XIX век се характеризира с развитие на образователните институции в България. Този процес засяга многопланово и морското образование.

В резултат на това през 1892 г. училището е преустроено и преименувано в „**Унтерофицерска морска школа**“, в която се подготвят боцмани, рулеви, артилеристи, миньори и машинисти. През същата година е издадена и първата диплома на флотската алма-матер, достигнала до нас.

През 1893 г. в Русе се формира първият „**Временен курс по военноморски науки**“ за подготовка на строеви офицери. Доколкото Морското училище от 1881 г. е не само начало на ВВМУ, но и първообраз на съвременния факултет „Инженерен“ и повечето катедри в него, то може да се каже, че Временният офицерски курс от 1893 г. е в основата на съвременния факултет „Навигационен“, както и на основните катедри в него. С формирането на „Временния курс“ започва историческото развитие на образователните структури, свързани с

*Дипломата на възпитаника
Хаджипанов от 1892 г.
Най-старата достигнала до нас
диплома на Морско училище
Diploma of graduate Hadzhipanov
from 1892
The oldest diploma of the Maritime
School preserved for posterity*

„**Technical School**“, „**Machine Class**“, but it did not change its status and continued to train successfully technical specialists for the Fleet and the Maritime Unit. In 1885, graduates of the school fought in the Serbo-Bulgarian War and two of them received awards for their gallantry.

Under the influence of the reforms of the Minister of Education Georgi Zhivkov, the last decade of the nineteenth century is characterized by the development of educational institutions in Bulgaria. This process also affected many aspects of the maritime education.

As a result, in 1892 the school was reorganized and renamed „**Sub-officer**

Maritime School“ which trained boatswains, ratings, artillerymen, miners and machinist mates. That same year the first diploma of the naval alma mater preserved for posterity was awarded.

In 1893, the first „**Temporary course in naval sciences**“ for training of line officers was organized in Russe. Insofar as the Maritime School of 1881 was not only the start of the Naval Academy, but also a prototype of the modern Engineering Faculty and most departments in it, it should be emphasized that the Temporary Officer Course of 1893 was a prototype of the modern Navigational Faculty, as well as departments in it such as „**Organization and management of Navy tactical units**“, „**Navigation**“ and „**Fleet And Ports Operation**“. In fact, the organization of the „**Temporary course**“ marks the beginning of the historical development of the educational structures training navigational specialists in

Сградата на Унтерофицерската морска школа в гр. Русе
The building of Naval Academy in Ruse

подготовката на корабоводители у нас.

В този курс се обучават офицери, завършили Военното училище в София, с цел придобиване на военноморска квалификация, а така също български възпитаници на задгранични военноморски училища, които по някаква причина не успяват да се дипломират в чужбина. Слушателите във Временния офицерски курс полагат изпит и придобиват правоспособност на военноморски офицери.

В началото на новия ХХ век поредна крачка напред е направена от **Унтерофицерската морска**

1900-1910 г. Сградата на Машинното училище при Флота на Негово Величество

1900-1910 The building of the Engineering School to His Majesty's Fleet

this country.

The course trained officers, graduates of the Military School in Sofia, to acquire naval qualifications, as well as Bulgarian graduates of foreign naval schools who for some reason did not manage to graduate abroad. The participants in the Temporary Officer Course passed and exam and were awarded the qualifications of naval officers.

At the turn of the new 20th century, the „Sub-officer Maritime School” made a new step forward. In 1900, it was

школа. През 1900 г. тя е оглавена от лейтенант Тодор Соларов. Именно тогава учебното заведение е преместено във Варна и преименувано на „**Машинно училище при флота**”. Т. Соларов обосновава необходимостта от по-задълбочена подготовка на своите възпитаници, в резултат на което през 1904 г. със закон на Народното събрание училището става първото средно техническо учебно заведение в страната, като срокът на обучение е удължен до шест години. През 1906 г. училището издава първите зрелостни свидетелства. През 1910 г. във Варна е построена първата специално проектирана и построена за целта сграда за нуждите на Машинното училище при Флота на Негово Величество.

Частта, останала в Русе, е преобразувана в „**Минно-огнярно училище**” (Минно училище с огнярска школа) със срок на обучение четири години, включително и практическо обучение, като първите две години от обучението на учениците се признават за отбиване на задължителната им военна служба. Минно-огнярното училище през 1909 г. е временно закрито. През 1912 г., поради нарасналите нужди на флота от технически кадри, то е възстановено с названието „**Морски специални школи**”, които на свой ред се подчиняват на новоформирана във Варна структура, наречена Учебна част (впоследствие преименувана на Морска учебна част).

Школите са създадени през 1912 г. През 1913 г. в тях е приет първият випуск от 34 възпитаници. Първоначално Морските специални школи имат три отдела (школи): минно-електротехнически, огнярен и кормчийски. В хода на Първата световна война през 1914 г. са формирани и за кратко време функционират Водолазна школа и Радиотелеграфна школа.

Курсът на обучение в школите е четиригодишен. Те може да се приемат за първообраз на съвременния Департамент за следдипломна квалификация и Профе-

headed by lieutenant T. Solarov. It was during his time in office that the institution was moved to Varna and renamed „Engineering School to the Fleet”. T. Solarov justified the need for more thorough training of its graduates, as a result of which in 1904, with an act of the National Parliament, it became the first technical secondary school in the country and the duration of training was extended to six years. In 1906 the school issued the first matriculation certificates. In 1910, the first building specially designed and erected for the needs of the Engineering School to His Majesty’s Fleet was built in Varna.

The unit which remained in Russe was renamed „Miner and Stoker School” (Miner school with stoker training) with duration of training of our years, including practical training, with the first two year of training recognized as compulsory military service for the students. The Miner and Stoker School was temporarily closed down in 1909. In 1912, due to the fleet’s increased need of technical specialists, it was reopened under the name „Maritime Special Schools”, which in turn were subordinate to the newly formed struc-

сионален старшински колеж в състава на ВВМУ „Н.Й. Вапцаров”.

Още през 1912 г. под шапката на Учебната част влизат не само Специалните школи, но и Машинното училище при Флота на Негово Величество.

През войните за национално обединение (1912-1918 г.) възпитаниците на Учебна част участват в минозаградните и миночистачните действия, атаката срещу крайцера „Хамидие”, стоварването (десанта) в Балчик, Каварна и Калиакра, в боя при Балчик от 13 декември 1916 г. На тях се пада честта да овладеят новата техника във флота: водомоторната авиация и първата българска подводница. През този период в училището започва изучаването на френски, а след това и немски език, в резултат на което именно измежду възпитаниците на Машинното училище при Флота на Негово Величество се извършва подбор на бъдещите флотски офицери, за да бъдат изпращани за обучение във Военноморското училище

in Varna called Training Unit (later renamed Maritime Training Unit).

The schools were established in 1912. In 1913 they admitted the first class of 34 students. Originally, the Maritime Special Schools consisted of three units: mining and electrical engineering, stoker and steersman. During the First World War, the Diver School and Radiotelegraphy School were formed and briefly functioned.

The duration of training in the schools was four years. They can be seen as the prototype of the present-day Postgraduate Studies Department and Professional Sergeant College within the Nikola Vaptsarov Naval Academy.

By 1912, the Training Unit included not only the Special Schools, but also the Engineering School to His Majesty’s Fleet.

In the wars for national unification (1912-1918), graduates of the Training Unit participated in the mine laying and minesweeping operations, the attack against the Ottoman cruiser Hamidiye”, the debarkation opera-

*Сградата на варненския Аквариум, където се помещава Морско училище от 1918 до 1922 г.
The building of Varna Aquarium where the Naval Academy was accommodated from 1918 to 1922*

в Ливорно (Италия – 1914 г.), а след това и във Военноморското училище „Мюрвик“ (Германия – 1916-1918 г.).

В самото Машинно училище също нарязват промени. През 1917 г., след кратък квалификационен курс на подбрана група възпитаници на флотската алма-матер, е произведен първият офицерски випуск на училището. През 1918 г. училището получава сградата на днешния Аквариум в Морската градина, където остава до 1922 г.

След края на войните за национално обединение морската образователна система е подложена на реорганизация.

Учебната част вече се нарича Морска учебна част и за пръв път под нейно командване се оказват всички образователни структури, от които водят началото си повечето съвременни факултети, катедри, департаменти и колежи на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

В периода 1919-1920 г. Курсът за подготовка на офицери не просто успешно е проведен, но въз основа на постановление на Министерския съвет №6/1.6.1920 г., на завършилите за пръв път е издадено свидетелство за завършено висше специално военноморско образование „по пълната програма на Морския корпус в Петербург“. Дипломи за висше образование са издадени и на слушателите от предишните издания на курса. Впоследствие учебният план на тази структура е значително усъвършенстван. През 1925 и 1928 г. на основата на опита до този момент са формирани два Корабоначалнически курса, в които на „курсистите“ след дългогодишно обучение на теория и на практика се издават дипломи за завършено висше специално военноморско образование. Сред тях са множество изявени офицери на Морската полицейска служба (название, под което официално съществува българският военен флот в условията на Ньойския договор) и „капитани от далечното плаване“ в БТПД (предшественик на БМФ АД).

tions in Balchik, Kavarna and Kaliakra, the battle of Balchik on 13 December 1916. They had the honor of mastering the new naval equipment: amphibious aircraft and the first Bulgarian submarine. This was the period when French, and then German language studies were introduced and as a result, some of the graduates of the Engineering School to His Majesty's Fleet were selected to become naval officers and sent for training at the Accademia Navale in Livorno (Italy – 1914), and later at the Marineschule Mürwik (Germany – 1916-1918).

Changes occurred in the Engineering School also. In 1917, after a short training course for a select group of graduates of the naval alma mater, the first officer class graduated. In 1918, the school received the building of the present-day Aquarium in the Sea Garden, where it remained until 1922.

After the wars for national unification, the maritime education system underwent another reorganization.

The Training Unit was now called the Maritime Training Unit and for the first time it was in charge of all educational structures from which most modern faculties, departments and colleges of the Nikola Vaptsarov Naval Academy originate.

In the period 1919-1920, the officer training course was not only successfully conducted but also the first graduates, pursuant to Decree of the Council of Ministers № 6/1.6.1920, were issued a certificate for completed higher specialized naval education „following the full curriculum of the Maritime Corps in Petersburg“. Diplomas of higher education were also issued to the participants in the preceding courses. Later the curriculum of this structure was significantly improved. In 1925 and 1928, based on the accumulated experience, two Shipmaster courses were formed, after taking which the trainees, after many years of theoretical and practical training, were issued diplomas for completed higher specialized naval educa-

По условията на Ньойския мирен договор, през пролетта на 1921 г. Флотът на Негово Величество е разформиран. Но една година преди това Машинното училище вече не е подчинено на Военното министерство и съответно е преименувано на „**Морско машинно училище**”. Практическото обучение се води в арсеналите, в корабите, в електротехническите кабинети, телефонните централи, радиопредаватели, електроцентрали, в ж.п. депа и работилници, в миноносците, в Божурище, в мини Перник и на други места. Училището известно време е под ръководството на Министерството на промишлеността и труда, а по-късно – на Министерството на железниците, съобщенията и пристанищата. Завършилите имат право да постъпват във всички висши технически училища.

Веднага след края на Първата световна война, Кърмчийската школа (отдел) от състава на Морските специални школи е отделена и преобразена в Рибарско училище, което просъществува до 1 април 1934 г.

Машинното училище и Минно-огнярното училище, преименувано по-късно в Морски специални школи, са първите учебни заведения в страната, които не само подготвят стотици квалифицирани кадри за флота и зараждащата се българска индустрия. Те стават гръбнакът на средния технически персонал в страната.

През 1929 г. статутът на Морското машинно училище е определен със закон и то е преименувано на „Морско училище”. Две години по-късно в него се формира „Мореходен” отдел, който има за задача да обучава вахтени офицери за търговския флот. Офицерите на Морската полицейска служба се подготвят частично в Морското училище във Варна и се дипломират във Военното училище в София. Училището в София, което е висше учебно заведение от 1923 г., им издава дипломи, доколкото се полага на офицера да има висше образование, а по условията на Ньойския договор България

tion. Later some of them became prominent members of the Maritime Police Service (the official title under which the Bulgarian Navy existed under the terms of the Treaty of Neuilly-sur-Seine) and „master mariners” at the Bulgarian Commercial Shipping Company (the predecessor of Navigation Maritime Bulgare AD).

Under the terms of the peace treaty of Neuilly-sur-Seine, in the spring of 1921 His Majesty’s navy was disbanded. But a year earlier, the Engineering School was no longer subordinate to the War Ministry and was renamed „Marine Engineering School”. Practical parts of the training were conducted in the arsenals, on board ships, in electrical engineering classrooms, in telephone exchanges, in radio transmitter rooms, in power plants, in railway depots and workshops, on board the destroyers, in Bozhurishte, in the mines in Pernik and many other places. For a time the school was subordinate to the Ministry of Industry and Labor, and later – to the Ministry of Railways, Communications and Ports. Graduates could continue their studies in all tertiary technical institutions.

Practically, immediately after the end of the First World War, the Steersman School (unit), part of the Maritime Special Schools, was separated and transformed into Fisherman School, which existed until 1 April 1934.

The Engineering School and Miner and Stoker School, later renamed Maritime Special Schools, were the first educational institutions in the country which not only trained hundreds of qualified specialists for the needs of the navy and the emerging Bulgarian industry. They became the backbone of the middle technical level personnel in the country.

In 1929, the status of the Marine Engineering School was set out in a special law and it was renamed „Maritime School”. Two years later a „Seagoing” Department was created, which was tasked with training watch officers for the merchant marine. The officers of the Maritime Police Service were trained partly

може да има само едно военно училище.

През 1934 г. Морското машинно училище е преместено в сградите на вече закритото Рибарско училище на остров Св. Кирик край Созопол. През 1940 г. училището се връща във Варна в голямата представителна сграда на ул. „Стефан Караджа“. Същата година възпитаниците му участват в стоварването (десанта) в Балчик при връщането на Южна Добруджа в пределите на Царство България.

През 1942 г. с царски указ Морското училище получава статут на специализирано висше морско училище и названието „Военноморско на Негово Величество училище“. В 1943 г. е отворен Морски отдел на Школата за запасни офицери – Варна, създаден към Военноморското на Н.В. училище за подготовка на запасни офицери за Морските войски.

В периода 1945-1946 г. училището се нарича „Военноморско народно училище при Морските войски“, а през 1946-1949 г. – „Народно военноморско училище“. През 1949 г. Морското училище приема за свой патрон Никола Вапцаров – поет, възпитаник на училището от випуск 1926 г. и получава названието „Народно военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“.

Специална страница в историята на флотската алма-матер е обучението на чужденци, доколкото това е обективен критерий за нарасналия международен престиж

in the Maritime School in Varna and graduated from the Military School in Sofia. The college in Sofia, which was a tertiary institution since 1923, issued their diplomas insofar as an officer needs to have college education and under the terms of the Treaty of Neuilly-sur-Seine Bulgaria was allowed to have only one military college.

In 1934, the Marine Engineering School was moved into the buildings of the already closed Fisherman School on the island of St. Cyril near Sozopol. In 1940, the school returned to Varna in the large imposing building on Stefan Karadzha Street. That same year, its graduates participated in the debarkation operation in Balchik during the return of Southern Dobrudzha in the borders of the Kingdom of Bulgaria.

In 1942, with a royal decree, the Maritime School received the status of specialized higher maritime school and the name „His Majesty’s Naval School“. In 1943, a Maritime unit was opened in the Reserve Officer School – Varna, created to His Majesty’s Naval School for training of officers of the reserve for the Maritime Forces.

In the period 1945-1946, the school was called „Naval People’s School to the Maritime Forces“, and in 1946-1949 – „People’s Naval School“. In 1949, the Naval School adopted as its patron Nikola Vaptsarov, a poet, graduate of the school from the Class of 1926 and received the name „N. Y. Vaptsarov People’s

*Сградата на Морско училище в гр. Созопол
The building of Naval Academy in Sozopol*

на учебното заведение. Началото е поставено през 1953 г., когато в училището влизат за обучение чешки студенти и албански курсанти. До 1994 г. във ВВМУ „Н. Вапцаров“ получават своите дипломи за завършено образование 141 чужденци от общо единайсет страни от четири континента. Днес в училището се обучават над 150 чуждестранни студенти от Европа, Азия и Америка.

През 1954 г. училището се нанася в сегашния учебен комплекс на ул. „Васил Друмев“ № 73. С Указ на Президиума на Народното събрание от 1956 г. то получава статут на висше инженерно морско училище и е преименувано на „Висше народно военно-морско училище „Н.Й. Вапцаров“. През 1960 г. то е вписано в регистрите на Международната морска организация (ИМО) към ООН, с което се признават дипломите на възпитаниците му пред всички корабособственици по света.

През 1968 г. основният корпус на комплекса е надстроен с един етаж. От 1991 г. названието му вече е „Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“. През 2000 г. ВВМУ е вписано в „Белия списък“ на ИМО като висше училище с одобрено морско образование, съгласно конвенцията STCW 78/95. През 2001 г. с решение на Националната агенция за оценяване и акредитация към МС получава пълна акредитация като висше училище, в съответствие с новоприетия Закон за висшето образование. През 2000 г. получава сертификат за качество ISO 9002.4 по специалността „Корабоводене“ от Лойд регистър, а през 2004 г. – ISO 9001-2000 за всички специалности.

Съвременният период от развитието на училището е наситен с множество събития, свързани с повишаване качеството на образователния процес, научната дейност, учебната база и утвърждаване на международния авторитет на училището и подготовката на неговите възпитаници.

Naval School”.

A special page in the history of the naval alma mater is the training of foreign students, an objective criteria for the increased international prestige of the educational institution. The beginning was in 1953 when some Czech students and Albanian cadets were admitted. By 1994, a total of 141 foreigners from eleven countries on four continents received their college diplomas from N. Y. Vaptsarov Naval Academy. Nowadays, over 150 foreign students from Europe, Asia and America are studying at the Academy.

In 1954, the school moved into its present facility at 73, Vasil Drumev Street. With a Decree of the Presidium of the National Assembly of 1956, it received the status of higher engineering maritime school and was renamed „N. Y. Vaptsarov” People’s Higher Naval School. In 1960, it was entered in the registers of the International Maritime Organization (IMO) to UN, which recognized its diplomas before all ship owners in the world.

In 1968, an additional floor was added to the main building on campus. Since 1991, the school’s new name is Nikola Vaptsarov Naval Academy. In 2000, the Naval Academy was entered in IMO’s White List an approved provider of maritime education and training, conforming to the STCW 78/95. In 2001, with a decision of the National Agency for Assessment and Accreditation to the Council of Ministers, it received full accreditation as a university, in accordance with the new Law on Higher Education. In 2000, it received an ISO 9002.4 quality certificate for the discipline „Navigation” from the Lloyd’s Register, and in 2004 – ISO 9001-2000 for all disciplines.

The modern period of the NVNA’s development is rich in events related to improving the quality of education, research, training facilities and strengthening the international prestige of the school and the training of its graduates.